

TALOUSARVIOALOITE 558/2013 vp

Määrärahan osoittaminen omaishoidon tuen ja tukipalvelujen lisäämiseen

Eduskunnalle

Omaishoidon kehittämisen toimenpideohjelmassa vuodelta 2004 arvioidaan omaishoitajia olleen jo yli 300 000. Tuen ja tukipalveluiden tarve kasvaa. Selvitysmies Elli Aaltosen monet, keskeiset ehdotukset ovat edelleenkin toteuttamatta. Vuonna 2009 vain noin 33 000 omaishoitajaa saa kunnallista omaishoidon tukea. Omaishoidon tuki on edelleenkin kuntien harkinnanvarainen etuus, minkä seurauksena omaishoitajat ja hoidettavat ovat eriarvoisessa asemassa asuinkunnastaan riippuen. Monissa kunnissa omaishoidon tuen tarve alibudjetoidaan, minkä vuoksi määrärahat loppuvat kesken vuotta eikä uusia sopimuksia tehdä, vaikka hoidon ja tuen tarve jatkuu. On myös kuntia, joissa omaishoidon tukea ei haluta lisätä, vaan uusia sopimuksia tehdään vain päättyvien sopimusten määrän mukaan.

Kuitenkin omaishoito on taloudellinen ja usein myös hoidettavien oman tahdon mukainen tapa huolehtia omaisen hyvinvoinnista. Omaishoidon tukea ja tuen saajien määrää tulisi määrätietoisesti lisätä ja tukea omaishoitajia työtä riittävien kotihoidon ja kotisairaanhoidon palvelujen avulla. Omaishoitajien fyysisestä ja henkisestä jaksamisesta on huolehdittava. Omaishoitajil-

le on järjestettävä kuntoutusta ja taattava 5 vapaapäivää kuukaudessa nykyisen kolmen tilalle. Vapaapäivistä tulee tehdä maksuttomia. Nyt kunnat perivät omaishoitajien vapaapäivinä järjestystä hoidosta kohtuuttomia tulosidonnaisia asiakasmaksuja.

Omaishoidon tuen tarve kasvaa voimakkaasti. Väestön ikääntyminen ja kuntien heikentyneet laitoshoidon palvelut lisäävät painetta kotihoidossa. Tiedon lisääntyminen omaishoidon tuesta lisää myös omaishoidon tuen kokonaistarvetta. Oikeudesta omaishoidon tukeen on säädettävä lailla. Omaishoitosopimusten tulee perustua hoito- ja palvelusuunnitelmaan, jossa määritellään avun ja tukipalvelujen saatavuus. Tuen tasoa on korotettava tuntuvasti ja maksamisperusteet on yhtenäistettävä ja etuuden maksatus siirrettävä Kelan hoidettavaksi. Omaishoidon tuki on säädettävä verosta vapaaksi.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2014 talousarvioon momentille 28.90.30 lisäyksenä 40 000 000 euroa omaishoidon tuen ja tukipalvelujen lisäämiseen.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2013

Jyrki Yrttiaho /vr